

Kogart Ház, Budapest

Szín- és stíluskavalkád

Márffy Ödön: Zöld szoba, 1907 körül
olaj, vászon lemezpapíron, 39,5x50 cm

A Kogart olyan művészek bemutatására vállalkozik, akik meghatározó szerepet játszottak a magyar modern festészet kialakulásában. Ilyen emblemikus alkotó Márffy Ödön is, aki a magyar avantgárd első generációjába tartozik. A neki szentelt bemutató több programhoz is kapcsolódik: egyrészt előkészíti a Pécsen novemberben megrendezendő Nyolcak-kiállítást, másrészt a debreceni MODEM-ben látható a budapestit mintegy kiegészítő „testvértárlat”, amely Márffy és Csinszka életének egy szakaszát mutatja be.

A festő legjelentősebb alkotásait a Kogartban kronológiai és laza tematikus blokkokban tekinthetjük meg. A majd 1500 képből álló hagyatékból valamivel több mint 100 alkotás reprezentálja Márffy életművét. A század eleji munkákon az École de Paris festészetének késő realista hangulatából kapunk ízelítőt, illetve a nabik foltszerű felületfelfogását és Bonnard szelíd színeit idéző női portrékat látunk: a festő különös érzékenységgel ábrázol pszichológiai karaktereket. Rippl-Rónai enteriőrjeit idéző meditatív hangulatú szobabelsőiben rafinált képalkotói képességeit villantja fel: tükröződésekkel játszik. Derűs, fauve-os utcaképein érezhetünk meg valamit Matisse iránti rajongásából. Színes

női akt című – talán az egyik legszebb – fauve-képén laza színfoltokkal érzékelteti a fény játékát az emberi testen. A Fürdő nők, ez a már a Nyolcak időszakából származó mű sokkal strukturáltabb testfelfogásról árulkodik, az akkoriban „festészeti adyizmus” miatt csúfolt, gyakran polgárpukkasztónak minősült csoport esztétikai normáihoz igazodik. Élénk színeivel paradicsomi hangulatú az Álló női akt (1910), a nő színtől izzó testén szinte átsűrű, hátulról érkező fénnel, ami mintha parázslana. Lendületes Álló női háttájtja Vajda Lajos hasonló témájú korai tanulmányaira emlékeztet. Vertikális kompozíciójú az Akt (Salome), amelyet mesterkéltnél kéztartású kihívó kontrasztja tesz artisztikusá. Egyik legszebb e művek körében egy viszonylag kis munka: az Álló női akt, amely Berény spirálisan csavarodó, szinte forgástestként ábrázolt alakjait idézi. Modiglianira emlékeztet, de Márffy valószínűleg korábban festette (1913-ban) horizontálisan elnyújtott női aktját, amely a kiállítás egyik leghatásosabb képe.

Berény híres Gordonkázó nő című munkájának férfi párdarabja lehetne Kerpely Jenő (1913) portréja. A képen a Márffy kiállításának kísérőrendezvényén kifejezetten Bartók és Kodály első vonósnyegeseinek bemutatására alakult Waldbauer–Kerpely vonósnyegyes csellistája látható. Ebből is kiderülhet, hogy Márffy életművének, portréinak összességén keresztül a korabeli szellemi elit egész tablója a néző szeme elé tárul: elég, ha arra gondolunk, hogy Adyt Márffy mutatta be Bartóknak.

Az egyik „legmárffysabb Márffy” az 1930-ból való Fekvő akt: művészetének azt a derűs, derengő, fátyolos regiszterét csillogtatja meg, amely miatt joggal népszerű festő ma is. (A harmadik emelet Márffy pályájának csúcspontjáról indul, vagyis az 1930-as évek munkáiból.)

Szín, fény, ragyogás – a kiállítás címe és hangsúlyai a kolorista Márffyra irányítják a figyelmet. Az impresszionizmus felszabadult színekavalkádjából, örömteli levegőjéből Márffy egész életére szóló ihletet merített úgy, hogy közben a XX. század első ötven évének összes stílusa is „végigvonul” képein. A jellemét tekintve komor és küzdő alakat mindvégig a könnyedség és a harmónia szféráiba törekszik. *(Megtéríthető augusztus 1-jéig.)*

MOLNÁR ESZTER